

УДК 81'373

МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ СТРУКТУР У НЕВИПАДКОВИХ ТЕКСТАХ

Шевченко Л. Л.

Український мовно-інформаційний фонд
Національної академії наук України

Статтю присвячено дослідженню глибинних смислів тексту Нового Завіту крізь призму його концептуальних побудов. Їх моделювання дає можливість визначити комплекс глибинних смислів, які декларують провідні ідеї, сформовані контекстом цілого і представлені концептосферою твору.

Ключові слова: концепт, концептосфера, глибинні смисли, не випадковий текст, Новий Завіт.

Шевченко Л. Л. Моделирование концептуальных структур в неслучайных текстах. Статья посвящена исследованию глубинных смыслов текста Нового Завета сквозь призму его концептуальных построений. Их моделирование дает возможность определить комплекс глубинных смыслов, которые декларируют ведущие идеи, сформированные контекстом целого и представленные концептосферой произведения.

Ключевые слова: концепт, концептосфера, глубинные смыслы, неслучайный текст, Новый Завет.

Shevchenko L. L. Modeling of conceptual structures in nonrandom texts. The article considers a problem of a text's deep meanings explication by using methods of a conceptual analysis. The study introduced and substantiated the concept of a nonrandom text. Its existence presupposes a number of parameters that range the text not as a set of occasional components, but as an informational and structural unity, functionally unified speech whole.

Key words: concept, sphere of concepts, deep meanings, nonrandom text, New Testament.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Значна активність досліджень концептів у наукових працях учених, яка фіксується останніми роками, демонструє різні підходи до їх аналізу, способи їх опису, матеріали для їх інтерпретації. Концепти фігурують у роботах як одиниці когнітивних процесів (обробка, збереження, передача знань), елементи культури в ментальному світі людини, структурні компоненти мовної, художньої картини світу, складники текстів, невербалізованої інформації тощо. На нашу думку, саме унікальна природа концептів, які характеризуються «1) багатовимірністю аж до голографічності; 2) компресією, згорнутістю, програмністю; 3) внутрішньою напруженістю; 4) множиною смислів» [6, 8] зробила можливим їх використання в різноманітних сферах наукового знання. У цьому і полягає **актуальність** нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із актуальних напрямів вивчення концептів вважаємо їх аналіз як компонентів текстових структур, що беруть участь у процесах смислотворення. Слід підкреслити, що в рамках інтерпретації твору одним із найважливіших його параметрів є смислова організація, ідеї, прагматичні настанови автора, закладені в ньому, що існують як його глибинні смисли, підтекст. Дослідники підкреслюють, що саме вони слугують його іманентною властивістю: «Твір містить у собі одночасно декілька смислів завдяки своїй структурі» [2, 50].

Феномен глибинних смислів твору традиційно привертає увагу представників різних наук: вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, психологів, літературознавців, філософів. Учені переконані, що «підтекст став одним із найпоширеніших понять гуманітарного знання» [13, 19]. У роботах таких науковців, як Р. Барт, Е. Бенвеніст, В. Благов, Г. Васильєва, В. Виноградов, Г. Винокур, І. Гальперін, Л. Голякова, К. Долінін, В. Звегінцев, Н. Купіна, В. Кухаренко, Б. Ларін, О. Леліс, Г. Молчанова, М. Миркін, Т. Сільман, А. Чепіль, В. Чулкова, Л. Чуньова, Дж. Гжешік, П. фон Поленц, аналіз глибинних смислів отримав найширше застосування і демонструє різні підходи, напрями, методологічне підґрунтя в інтерпретації цього складного явища. І хоча проблема текстового смислотворення розглядалася багатьма дослідниками, вона й досі не знайшла повного розв'язання.

Об'єктом нашого дослідження є система концептів Нового Завіту, **предметом** – представлені на їх основі глибинні смисли цього твору.

Метою дослідження є побудова ієрархії концептуальних структур тексту з метою виявлення глибинних смислів, демонстрація їхньої ролі в процесах смислопобудови.

Вона передбачає виконання таких **завдань**: визначення поняття не випадкового тексту; встановлення ключових слів Нового Завіту як номінантів концептів; виявлення засобів створення їх концептуального простору та формування на цій основі концептуальних полів; моделювання концептуальних структур як об'єднань кількісно рівноцінних концептуальних полів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час лінгвістичного дослідження текстових кон-

© Шевченко Л. Л. Моделювання концептуальних структур у не випадкових текстах

цептів спостерігаємо два основних підходи: інтегрально-когнітивний та текстуально-дискурсивний. Перший із них базується на загальній сумі знань про певний концепт, експлікованих із певної суми контекстів, другий орієнтований на конкретно визначений дискурс або на суму текстів, окреслену певним комплексом ознак. У цій науковій розвідці ми спираємося на текстуально-дискурсивний підхід, для якого характерні жорсткі вимоги до відбору джерел, що базується на фундаментальному понятті не випадковості тексту. Його існування передбачає наявність низки параметрів, які позиціонують текст не як набір окремих компонентів, а як інформаційну і структурну єдність, системно та функціонально завершене мовленнєве ціле. Саме в такому тексті всі засоби мови стають когнітивно й комунікативно значимими, прагматично обумовленими, об'єднаними у єдину систему, через функціонування компонентів якої виникають глибинні структури – носії текстових смислів, що породжуються гармонією цілого. У роботі виділяємо такі критерії не випадковості тексту: прагматичні, структурні (цілісність, зв'язність), стилістичні й статистичні.

У тексті ізольовані знаки – одиниці мови як системи – використовуються в комунікативно-пізнавальній діяльності. З цього погляду **актуальним** є визначення тексту як «упорядкованої певним чином множини речень, об'єднаних єдністю комунікативного завдання» [10, 48]. На думку Т. Дрідзе, текст – це «складний знак і цілісна одиниця спілкування», який виступає системою «смислових елементів, функціонально об'єднаних в єдину замкнуту ієрархічну комунікативно-пізнавальну структуру загальною комунікативно-пізнавальною структурою загальною комунікацією або задумом (комунікативним наміром) суб'єкта повідомлення» [8, 71]. Прагматика впливає на формування змісту тексту, саме «прагматика об'єднує лінгвістичну форму і комунікативну функцію» [21, 126]. У зв'язку з цим текст перш за все отримує статус не випадкового завдяки його участі в комунікативному процесі, його комунікативній сутності, яка виявляється в прагматичній настанові, що покладена в основу його створення. Така настанова сполучає мовні одиниці всіх рівнів спільністю задуму, цілей і умов комунікації, оскільки він призначений для емоційно-вольового й естетичного впливу на адресата мовлення. Під прагматикою, прагматичною настановою тексту розуміють мовленнєвий вплив [9, 114], гнучкий спосіб знакової репрезентації досвіду і комунікативної взаємодії між членами цього соціокультурного співтовариства в будь-якій конкретній ситуації [17, 123], вона виявляється в такому виді текстової інформації, що повідомляє читачеві індивідуально-авторське розуміння відношень між явищами та їхню значимість у соціальному, економічному і політичному житті народу [7, 28], а її завданням є розробка когнітивної моделі створення, розуміння, запам'ятовування мовленнєвих актів, а також моделі комунікативного впливу і використання мови в конкретних соціокультурних ситуаціях [20]. Отже, за своєю суттю текст як акт комунікації є прагматично мотивованим, який фіксує в собі взаємовідносини між суб'єктами спілкування – автором і читачем.

Фактично всі компоненти тексту можуть брати участь у формуванні його функції впливу, на реалізацію якої вони орієнтовані, яка й фокусує їх в одне ціле. Таким чином, завдяки текстовій прагматиці, підпорядкуванню елементів тексту меті (цілям, завданням) повідомлення забезпечуються його внутрішні смислові відношення між частинами, тобто змістовна, формальна й комунікативна цілісність, яка є фундаментальною текстовою категорією, що характеризує його як органічне ціле, в якому кожен з елементів реалізується лише стосовно інших елементів і стосовно структурного цілого тексту. Тобто текстом вважається «будь-яка послідовність речень, організована в часі або в просторі таким чином, що передбачає ціле» [19, 42]. На думку Ю. Сорокіна, цілісність – це «латентний (концептуальний) стан тексту, що виникає у процесі взаємодії реципієнта і тексту» [16, 65], тобто по суті вона слугує психолінгвістичною категорією, яка формується законами сприймання тексту. Без цілісності стають неможливими акт комунікації між автором і реципієнтом, реалізація цілей спілкування. «Відсутність цілісності, – вважає Н. Пешкова, – пов'язана з неможливістю встановити смислові зв'язки між фрагментами інформації, представленій у повідомленні. При цьому в свідомості того, хто його сприймає, відображається не цілісна структура змісту ієрархічна за своєю природою, а лише окремі її фрагменти, які не співвідносяться між собою і не вписуються в якінебудь структури «старих» знань в свідомості реципієнта» [15, 107].

Цілісність тексту забезпечується категоріями тематичної єдності, інформативності, авторської модальності.

Тематична єдність базується на єдності теми, яку дослідники вважають смисловим ядром тексту. Засобами, за допомогою яких оформляються теми, мікротеми, є такі комунікативні утворення, як надфразні єдності. Тематична єдність тексту також забезпечується функціонуванням ключових слів і таких понять, як особа, час, вид дієслова, синтаксичний паралелізм, порядок слів, еліipsis.

У процесі сприймання тексту здійснюється перехід від зовнішньої форми до його змісту, що несе певну інформацію. Такий перехід має обов'язковий характер, відображаючи базу тексту створює властивість – інформативність. Більшість дослідників поділяють думку І. Гальперіна про існування таких видів текстової інформації як-от: змістовно-фактуальна, змістовно-концептуальна і змістовно-підтекстна. «Змістовно-фактуальна інформація містить повідомлення про факти, події, процеси, які відбуваються, відбувалися, будуть відбуватися в навколишньому світі, дійсному чи уявному» [7, 27]. «Змістовно-фактуальна інформація повідомляє читачеві індивідуально-авторські відношення між явищами, описаними засобами змістовно-фактуальної інформації, розуміння їх причинно-наслідкових зв'язків, їх значимості в соціальному, економічному, політичному, культурному житті народу, включаючи відношення між окремими індивідуумами» [7, 28]. Змістовно-підтекстову інформацію дослідник бачить як «свого роду діалог між змістовно-фактуальною та зміс-

товно-концептуальною інформацією», вона виявляє прихований зміст, вилучений із твору [7, 48].

Ще однією текстотвірною категорією, функціональним призначенням якої є забезпечення єдності та цілісності твору як системи, слугує модальність. Н. Валгіна вважає її важливим засобом організації мовних засобів для передавання змісту: «Авторська модальність скріплює всі елементи змісту тексту. Для художнього тексту це «образ автора» (за термінологією В. Виноградова), для тексту нехудожнього це авторська концепція, погляд. Немає цього – немає і смислової єдності тексту, його цільності» [5, 26]. З. Тураєва бачить в образі автора «категорію, що визначає відбір та аранжування мовних засобів» [18, 109].

Важливим засобом текстової цілісності є також функціонування ключових слів. Вони виконують функції опорних елементів, які при сполученні з іншими словами утворюють семантичні поля, а регулярна повторюваність ключових слів та їхніх синонімів тематично і концептуально об'єднує текст і його фрагменти.

Однією з найважливіших конструктивних ознак тексту дослідники вважають зв'язність, наявність якої надає певній множині висловлювань статусу цілісного повідомлення. Цю категорію трактують як тісний взаємозв'язок складових частин твору, як структурно-смислову співвіднесеність і взаємозалежність усіх його елементів. Вона передбачає перш за все існування екстралінгвістичного базису – фрагменту картини світу, яку описує текст. Лінгвістичні засоби зв'язності слугують проекцією цього базису в текстові структури, вони представлені мовними одиницями і способами внутрішньотекстових зв'язків. Фактично вони є відображенням конструктивної ролі текстових тем, мікротем, взаємообумовленості та послідовності відтворення позамовних явищ, вираженням особливостей розвитку подій, ситуацій, опису об'єктів, явищ, відношень дійсності. Елементи лінгвістичної зв'язності тексту виступають мовною маніфестацією єдності, спаяності висловлюваної думки, яка є відображенням зв'язків явищ дійсності. К. Кожевникова вважає, що «чим тісніше зміст повідомлення пов'язаний із фактами реального життя (або уявного як реального), тим менше він потребує спеціального підкреслення або навіть просто вираження їхнього взаємозв'язку. Звідси випливає принципова можливість спирати зв'язність тексту на зв'язки, закладені у самих переданих явищах і фактах, тобто на рівні референта мовлення» [11, 60].

Загалом можна констатувати, що прагматична настанова, цілісність і зв'язність – це, по суті, основні конструктивні ознаки тексту, що відображають його змістовну і структурну сутність. Тому поняття не випадкового тексту інтерпретується в нашому дослідженні як спосіб організації та структурування смислової інформації, що є результатом втілення мотивованої та цілеспрямованої комунікативної діяльності, в якому ізольовані мовні одиниці організуються в цілісну і зв'язну текстову структуру, відображаючи прагматичну настанову автора за установленними правилами комбінаторики мовних засобів. Такий текст слугує впорядкованою системою, у якій

усі елементи взаємопов'язані та взаємообумовлені, кожний з яких реалізується у відношенні до інших елементів і до структурної цілісності всього текстового простору.

Невипадковість тексту значною мірою детермінована також функціональною належністю твору. Сфера спілкування і задачі комунікації, що формують функціональні стилі як стійкі різновиди мовлення, мають значний вплив на особливості мовної організації твору. Стилістична структура мови визначає таку організацію його нейтральних і стилістично значимих засобів, які накладаються на її загальну систему, основні рівні й через функціональні стилі слугують для виконання мовою основних її функцій. Кожний функціональний стиль має свої особливості добору й використання мовних засобів. Мовні особливості стилю формують лексико-фразеологічні, словотвірні, морфологічні та синтаксичні одиниці, які втілюють його специфіку, стильові риси. «Стиль мови створюється засобами мови всіх рівнів, що знаходяться у відношеннях взаємозалежності та в системних зв'язках в конкретному висловлюванні і в історично сформованих традиційних сферах спілкування, які реалізуються окремими актами мовлення» [12, 424]. У той же час науковці підкреслюють величезний потенціал лексичних одиниць, який виявляється у стилістичній диференціації лексики, функціональному статусі основних лексико-семантичних пластів, їхніх виражальних можливостей, особливостей і закономірностей використання у мовній комунікації, у типових контекстах різних стилів. Комунікативно значимою є також сполучуваність слів, оскільки саме у сфері системних зв'язків отримують своє вираження семантичні та експресивно-емоційні властивості лексичної одиниці, її функціонально-стильова «стратифікація» в мові» [3].

Однією з ключових ознак не випадкового тексту вважаємо статистичні параметри. Лінгвістична статистика займається статистичними методами кількісних закономірностей у мові та мовленні. Ці методи є актуальними для дослідження тексту, який розглядається цією дисципліною як послідовність лінгвістичних одиниць певного рівня: букв, морфем, словоформ, словосполучень і речень. Лінгвістична статистика виникла у зв'язку з прагненням доповнити сукупність структурних характеристик лінгвістичних одиниць параметрами їхньої уживаності, вона базується на уявленні про те, що в будь-якій лінгвістичній одиниці є можливість бути використаною у певному виді тексту. Так вивчаються кількісні характеристики лінгвістичних форм, а саме їхні уживаність, сполучуваність, закони розподілу в тексті, фізичні параметри. На основі отриманих даних описуються певні закономірності, які характеризують текст, його властивості, формулюються закони його створення, особливості структури.

Зокрема, у стилістиці використання статистичних методів показало, що тексти одних стилів відрізняються від інших не тільки самим мовним матеріалом, скільки різною частотністю одиниць, наприклад, термінів. Вони базуються на аналізі частоти вживання якого-небудь слова в певній

сукупності текстів. Актуальними є такі методи для з'ясування ключових слів тексту. Науковці наголошують на тому, що ці слова служать одночасно знаками, які називають екстралінгвістичні реалії, та засобом формування смислів, пов'язаних зі змістом твору.

Названі основні параметри не випадкового тексту мають велике значення при застосуванні для його аналізу методів, використання яких вимагає змістовно-функціональної єдності твору. Такі параметри повинні бути властиві текстам, предметом вивчення яких є глибинні смисли. Обраний для нашого дослідження текст Нового Завіту як частини Біблії є вищою мірою не випадковим. Слово «біблія» походить від грецького слова «βιβλία» – «книги». Біблія – це зібрання 66 окремих книг: 39 книг Старого Завіту і 27 книг Нового Завіту. Завіт – це свого роду директива до виконання, союз, договір, якому надається священне моральне значення, те, що передається від покоління до покоління, від старших до молодших. Старий Завіт – це книги про союз Бога з Авраамом і Мойсеєм, Новий Завіт – про союз Бога з людиною через Ісуса Христа.

Книги Біблії були написані у різний час, різними людьми, які представляли різні культури, але це не механічне поєднання, а єдиний цілісний унікально гармонійний твір. У ньому існує єдність, яка пов'язує всі її книги в єдине ціле. Біблія – це Слово Боже, одкровення Бога для свого творіння – людини. Усі, хто писав Біблію, були під Божим натхненням: «Усе Писання Богом натхнене і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова» [4, 1323], «бо ви знаєте перше про те, що жодне пророцтво в Писанні від власного вияснення не залежить. Бо пророцтва ніколи не було з волі людської, а звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим» [4, 1348]. Це одкровення було дане Богом різним людям і записувалося протягом багатьох віків. Через читання Біблії ми пізнаємо характер нашого Творця, Його безкінечну любов до нас, Його чудовий план спасіння людства для вічного життя в Небесному Царстві, приготованому Ним для нас. Біблія дає відповіді на питання про те, звідки ми з'явилися, що відбувається зараз, що буде після смерті, що чекає нашу планету.

Старий Завіт охоплює історію людства до Ісуса Христа і містить оповіді про створення Богом світу і людини, про гріхопадіння перших людей Адама та Єви, про історію вибраного єврейського народу, якому призначено було стати хранителем заповідей, адресованих усьому людству. Головний зміст Старого Завіту полягає в тому, що Бог обіцяв людям Спасителя світу і готував їх до Його прийняття через поступові одкровення, через святі заповіді, пророцтва, молитви і священнослужіння. У книгах Старого Завіту Бог постає як Творець, що створив світ і встановив закони, за якими він повинен існувати. Друга частина – Новий Завіт – оповідає про єдиний і унікальний в історії людства акт Боговтілення, про земне життя Боголюдини Ісуса Христа, Його страждання, смерть та Воскресіння, а також перші кроки в історії заснованої Ним Церкви.

Отже, центральна тема Біблії – унікальна людина Ісус Христос, який є єдиним шляхом для людини до Бога. Весь Старий Завіт, по суті, вказує на Нього: то символічно, то безпосередньо, через пророцтва й обітниці. Новий Завіт демонструє виконання цих пророцтв, пише про прихід Христа на землю, який уже був і який буде в майбутньому. В такій єдності тематики Біблія унікальна. Лише завдяки цьому і вдалося побудувати на її основі зв'язне і послідовне християнське віровчення: «Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв Бог до отців через пророків, в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив» [4, 1327], «Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Самий!» [4, 1338].

Зрозуміло, що виявити і систематизувати мовні засоби формування твору не означає з'ясувати особливості його смислотворення. За осягненням текстового смислу стоїть процес, що складається з декількох етапів: «вибір у словах контекстуально актуалізованих значень, виявлення поверхневого смислу на базі цих значень, осягнення внутрішнього смислу з урахуванням контекстуальної мотивації» [5, 11]. Осягнення цього внутрішнього смислу ґрунтується в нашому дослідженні на методиці аналізу системи концептів тексту Нового Завіту, які складають його концептуальний простір, концептосферу. «Концептуальний простір тексту формується на більш високому рівні абстракції – на основі злиття, зближення, стягнення загальних ознак концептів, репрезентованих на поверхневому рівні тексту словами і реченнями однієї семантичної області» [1, 58]. Зрозуміло, що дослідження концептів як елементів цілісної текстової концептосфери є більш продуктивним, ніж вивчення їх як ізольованих текстових компонентів. Адже представлені на поверхні текстової тканини концепти входять функціональним корінням у зміст твору і в результаті виявляються такими, що зводять до ієрархічної системи глибинних структур, які маніфестують ідеї твору. «План не замуrowаний у стіну, а реалізований у пропорціях будівлі. План – ідея архітектора, структура будівлі – її реалізація. Ідейний зміст твору – структура. Ідея в мистецтві – завжди модель, бо вона відтворює образ дійсності. Отже, поза структурою художня ідея немислима. Дуалізм форми і змісту повинен бути замінений поняттям ідеї, що реалізує себе в адекватній структурі й не існує поза цією структурою» [14, 24]. На нашу думку, ідейна структура тексту може бути експлікована за допомогою опису ієрархічної організації концептуальних смислів. Наявність у не випадковому тексті смислової єдності та можливість декодування цієї інформації відкривають перспективи для застосування методики концептуальних досліджень тексту. Невипадковість тексту як його базова характеристика передбачає його ієрархічність як загальний структурний принцип знакової системи. Він виявляється в синтагматичі як ієрархія розгортання однотипних текстових класів – концептуальних полів, у парадигматичі – як ієрархія їх побудови – організація концептів у вигляді структурних формувань.

У контексті нашого дослідження опора здійснюється на концепти як одиниці аналізу смислотворення в тексті. Концепти відіграють визначальну роль у забезпеченні його когнітивної структури, вони є актуальними компонентами в системі текстових відношень, які представляють кванти структурованого знання, сформовані в тексті у вигляді багатомірних смислових утворень. За такого підходу концепти постають лінгвокогнітивними структурами, які узагальнюють значення низки своїх мовних реалізацій, маніфестують текстові смисли, виступаючи посередниками між мовною та позамовною реальностями цілісного тексту, а вивчення їх функціонування та змісту надає ключ до розуміння його головних смислів.

Вербалізація концептів відбувається через функціонування множини ключових, доміантних слів. Їх представниками в тексті стали лексичні одиниці, які мають здатність узагальнювати, концентрувати текстові смисли, тобто отримувати концептуальне навантаження у творі завдяки численним зв'язкам із комплексами фрагментів, які, будучи поєднаними через повтор текстових складових одного тематичного плану, створюють смисловий обсяг ключового слова.

Ключовими словами в нашому дослідженні виступили мовні одиниці, що характеризуються високою частотністю в тексті (*Ісус Христос, Бог, віра, Господь, Отець, закон, гріх, спасіння, благодать, Царство Небесне, Євангеліє, жертва*). Смисловий потенціал цих слів з'ясовується шляхом дослідження їх текстового функціонування, виявлення мовних одиниць, які пов'язані з ними і вербалізують їхній зміст. Тобто при розгляді та систематизації мовних засобів репрезентації концептів у тексті виділяються певні смислові єдності – концептуальні поля – із їхніми композиційними складовими, яким властива семантична та асоціативна спільність, кожен із яких містить свою характеристику концепту.

Для завдань нашого дослідження актуальною є опора на концептуально значущі смисли текстового простору як основні одиниці його смислотворення. Аналіз зв'язків і відношень між концептами дає змогу здійснити моделювання змістовних доміант

твору, його глибинних смислів через формування на їх основі концептуальних структур. Вони виступають носіями ланцюгів смислів, виражених словами та словосполученнями, що представляють інтегрований простір, який включає в себе найменування певних концептуальних полів, а саме тих, що виявилися однойменними, такими, які наявні в різних концептах, тобто фактично синонімічними, рівнозначними за змістом (наприклад, концептуальні поля «Ісус Христос», «рятувати», «віра»). Моделювання тексту, що спирається на статистику цих найменувань, забезпечує можливість побудови відповідного багатовимірного індексу – лексикографічної системи основних, доміантних понять (глибинних смислів) Нового Завіту та їх зв'язків, сформованих на основі їх кількісних характеристик. На підставі кількісного представлення тієї чи іншої групи концептуальних ознак робиться висновок щодо їх значимості у формуванні концептосфери твору. Моделі смислопобудови тексту Нового Завіту представляють фразові об'єднання кількісно рівноцінних концептуальних полів, а отже, таких, які мають приблизно однакову смислову вагу в тексті, що дає змогу вибудувати цілісну систему їхньої значимості.

– Ісус Христос рятує людей через віру (найменування концептуальних полів зустрічаються в тексті Нового Завіту більше 10 разів);

– Ісус Христос рятує людей через віру, прощаючи їхні гріхи і даруючи їм вічне життя в Небесному Царстві (додано ті, що зустрічаються більше 5 разів);

– Ісус Христос пролив Свою кров і воскрес, щоб прощати, благословляти, зцілювати, освячувати і спасати людей, котрі покалися в гріхах і хрестилися, через проповідь Євангелія, віру і благодать, даруючи їм вічне життя в Небесному Царстві (додано ті, число яких більше або дорівнює 3).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Запропонована у дослідженні методика застосування концептуального аналізу дає змогу з'ясувати глибинні смисли як важливу категорію не випадкового тексту, яка спрямовує інтерпретацію твору до задуму, що лежить в його основі, до його прагматичної настанови, провідних комунікативних цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лингвистический анализ художественного текста / [Л. Бабенко, И. Васильев, Ю. Казарин]. – Екатеринбург : Изд-во Урал, ун-та, 2000. – 533 с.
2. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика / Р. Барт ; пер. с фр. – М. : Прогресс, 1989 – 616 с.
3. Бельчиков Ю. Лексическая стилистика: проблемы изучения и обучения / Ю. Бельчиков. – М. : РГБ, 1988. – 176 с.
4. Біблія, або Книги Святого Письма Старого і Нового Заповіту, із мови давньоєврейської й грецької наново перекладена. – пер. І. Огієнка. – К. : Українське біблійне товариство, 2007. – 1375 с.
5. Валгина Н. Теория текста / Н. Валгина. – М. : Логос, 2003. – 210 с.
6. Воробйова О. Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки / О. Воробйова // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія. – 2011 – Т. 14. – № 2. – С. 53–64.
7. Гальперин И. Текст как объект лингвистического исследования / И. Гальперин. – М. : Наука, 1981. – 140 с.
8. Дридзе Т. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации / Т. Дридзе. – М. : Наука, 1984. – 267 с.
9. Киселева Л. Вопросы теории речевого воздействия / Л. Киселева. – Л. : Наука, 1978. – 324 с.
10. Ковшова М. Лингвистический анализ текста (речевая манипуляция) / М. Ковшова // Вестник Московского университета. Сер. 19: Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2009. – № 1. – С. 46–55.
11. Кожевникова К. Об аспектах связности в тексте как целом / К. Кожевникова // Синтаксис текста. – М. : Наука, 1979. – С. 49–67.

12. Стилистика русского языка : [учебник] / [М. Кожина, Л. Дускаева, В. Салимовский]. – М. : Флинта, Наука, 2008. – 464 с.
13. Лелис Е. Подтекст как лингвоэстетическая категория в прозе А. Чехова / Е. Лелис. – Ижевск : Удмуртский университет, 2013. – 424 с.
14. Лотман Ю. Структура художественного текста / Ю. Лотман. – М. : Искусство, 1970. – 384 с.
15. Пешкова Н. Типология научного текста: психолингвистический аспект / Н. Пешкова. – Уфа : УГАТУ, 2002. – 261 с.
16. Сорокин Ю. Текст, связность, цельность, эмотивность / Ю. Сорокин. – М. : Наука, 2007. – 287 с.
17. Сусов И. Лингвистическая прагматика : [учеб. для студ., магистрантов и аспирантов (докторантов)] / И. Сусов – М. : Восток-Запад, 2006. – 200 с.
18. Тураева З. Лингвистика текста (Текст: структура и семантика) / З. Тураева. – М. : Просвещение, 1986. – 127 с.
19. Штайн К. Гармония поэтического текста / К. Штайн. – Ставрополь : Издательство Ставропольского государственного университета, 2006. – 646 с.
20. Dijk T. A. van Studies in the pragmatics of discourse / T. A. van Dijk – The Hague etc., 1981. – 282 s.
21. Fillmore Ch. J. An alternative to check list theories of meaning / Ch. J. Fillmore // BLS. – 1975. – V. 1. – S. 123–131.